

Bloc d'Estudiants Independentistes: la 'fàbrica' de dirigents del moviment sobiranista

Les universitats han estat un espai d'aprenentatge per a la lluita política i social per a molts joves que hi passen per les aules. Per a l'independentisme, un dels sindicats que durant 12 anys va ser escola de formació teòrica i pràctica va ser el Bloc d'Estudiants Independentistes (BEI), que enguany celebra el 30è aniversari de la fundació. Dels centenars de joves que hi van tenir un paper actiu, alguns han promogut i continuen implicats en espais que han estat clau en el procés independentista. CRÍTIC en destaca alguns dels perfils més rellevants.

Laia Altarriba / @LaiaAltarriba

El BEI va néixer formalment el 29 de març de 1988 a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Dos anys després, l'associació es va fusionar amb la Coordinadora Universitària Independentista (CUI), que funcionava a la Universitat de Barcelona (UB) i a la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). En pocs mesos, el BEI va guanyar referencialitat i també va aconseguir implantar-se a la Universitat de les Illes Balears (UIB) i assolir la consolidació definitiva el 1992. Des de les universitats i instituts de Catalunya i de Mallorca, **el BEI va treballar pel creixement de l'independentisme, la defensa de la llengua i una universitat pública i popular.** A més, tot i que sempre va mantenir autonomia orgànica i molts dels seus afiliats no tenien altres militàncies, també va estar connectat amb el que succeïa fora de les aules i va viure internament les transformacions de l'independentisme i de les esquerres.

Els primers anys, el BEI se centrà en l'acció institucional als claustres i espais de participació universitària i es convertirà en el sindicat més votat a la major part d'universitats. En aquesta

primera etapa, de les seves files en sortiran, sobretot, militants que contribuiran a reforçar l'anomenat 'sobiranisme cívic' o els partits independentistes (especialment ERC). En canvi, a partir de mitjan anys noranta, la militància del BEI i el mateix sindicat aniran apropant-se progressivament a l'esquerra independentista. La culminació d'aquesta transformació va arribar l'any 1999, quan es van fusionar amb el sindicat valencià **Assemblea d'Estudiants Nacionalistes** (AEN) i la nord-catalana **Associació Catalana d'Estudiants** (ACE) per formar la **Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans** (CEPC). Set anys després, la unió amb un altre dels sindicats estudiantils de l'òrbita de l'esquerra independentista, l'**Alternativa Estel**, va fer néixer l'actual **Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans** (SEPC).

Al llarg dels anys, pel BEI hi van passar diferents perfils que han acabat tenint rellevància en el món polític, social, cultural i associatiu català. CRÍTIC recopila alguns dels noms més destacats d'aquest sindicat:

Òmnium: els promotors de la renovació

Alguns dels noms rellevants de les primeres generacions del BEI hi van mantenir el vincle en acabar la universitat i van impulsar la creació de l'**Associació Catalana de Professionals** ([ACP](#)) com a espai de debat polític i d'impuls d'estratègies compartides per contribuir a fer créixer l'independentisme, una eina que molts d'ells reconeixen que actua com a 'lobby'. El projecte més potent que va sorgir de l'ACP va ser la implicació en la renovació d'**Òmnium Cultural** encapçalada per Jordi Porta el 2002. Del grup d'ex-BEI que s'hi van implicar, alguns encara continuen actius dins l'entitat i formen part del nucli dur al voltant de Jordi Cuixart. Hi destaquen l'advocat **Jordi Bosch**, que n'és vocal i que va formar part activa del nucli de Dret del BEI a la UB, i **Oleguer Serra**, actual director d'Òmnium i que era al nucli de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació (ETSET) de la UPC. A més, l'actual vicepresident d'Òmnium, **Marcel Mauri**, també va ser actiu al BEI, en el seu cas a la Facultat de Periodisme de la UPF.

De l'operació inicial també en van formar part algunes persones que havien estat molt actives als primers anys del BEI però que actualment ja no són en primera fila d'Òmnium, com **Ignasi Casadesús** (del nucli d'Història de la UB), actualment secretari executiu de la Xarxa Vives d'Universitats; la sociòloga **Marta Rovira Martínez** (del BEI de la UAB), actualment vicepresidenta del consell del Fòrum Cívic Constituent; el politòleg **Roger Buch** (també de la UAB), que actualment ocupa el càrrec de director del Programa d'Innovació i Qualitat Democràtica a la Generalitat; **David Basora** (del nucli d'Economia de la UB), ara cap del gabinet del rector de la Universitat Rovira i Virgili (URV), o **Ivan Capdevila**, que va ser secretari d'organització del BEI i que dins d'Òmnium ha estat el comissionat de la Flama del Canigó.

De la CAL a l'ANC

La implicació dels veterans del BEI en el teixit sobiranista també ha nodrit les files d'entitats de defensa de la llengua i, més recentment, els òrgans nacionals de l'Assemblea Nacional Catalana (ANC). Així, al secretariat actual de l'ANC hi ha **David Minoves** (que va ser del BEI de Belles Arts de la UB i que actualment és president del CIEMEN) i **Pilar Cros** (del potent nucli de Dret de la UB). També n'han format part altres persones que van ser militants actius del BEI, com **Marta Torres** (de Filologia Catalana de la UB) i **Xavi Jornet** (que va ser coordinador del BEI a secundària).

Pel que fa a l'activisme per la llengua, a la direcció de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL) hi va estar implicada **Pilar Vallès**, molt activa al nucli del BEI a Humanitats de la Universitat

Pompeu Fabra (UPF) i que també va treballar a Òmnium Cultural i ha participat en l'ANC. I **Sònia Llinàs**, del BEI de Filologia Catalana de la UB, va formar part de l'executiva de la Plataforma per la Llengua i també va ser a la junta d'Òmnium.

A banda, un bon gruix de noms sortits del BEI van agrupar-se en acabar la universitat per renovar els actes de Diada de l'Onze de Setembre a Barcelona. Noms com l'advocat **Carles Perdiguero** (del nucli de Dret de la UB i escollit portaveu nacional del BEI el 1997) o Pilar Cros van impulsar la fira d'entitats que durant tot el dia s'instal·la al passeig Lluís Companys i el concert del vespre, que més endavant va acabar assumint Òmnium.

El nucli d'ERC: del portaveu del partit a l'home fort de Junqueras

Més enllà de l'anomenat 'sobiranisme cívic', el BEI va ser un planter per on van passar moltes persones que han assumit responsabilitats a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). Alguns dels noms rellevants del partit que havien estat al sindicat estudiantil són el president del Grup Parlamentari Republicà, **Sergi Sabrià** (del nucli de Dret de la UPF); el conseller de Justícia del president Puigdemont, **Carles Mundó** (molt actiu també a Dret de la UPF); l'excap de premsa d'Oriol Junqueras i actual assessor de Pere Aragonès, **Sergi Sol** (implicat al nucli de Dret de la UB), i el diputat ebrenc **Josep Lluís Salvadó** (d'Enginyeria de la UPC i en sortir de la universitat va ser el primer president de l'ACP). També l'actual director general de l'Agència Catalana de la Joventut, **Cesc Poch** (de Lletres de la UAB); la directora general de Famílies de la Generalitat, Roser Galí (d'Econòmiques de la UB), i la secretària general del Departament d'Ensenyament, **Núria Cuenca** (de Dret de la UPF).

El món municipal d'ERC també s'ha nodrit de moltes persones que van participar en els nuclis del BEI de la facultat on estudiaven. Entre les que durant l'època universitària van ser molt actives al sindicat estudiantil hi trobem **Pilar Vallugera**, que va ser regidora d'ERC a Barcelona (del 2003 al 2007); **Agnès Rotger**, que ha estat regidora del govern de Badalona fins que el PSC ha fet fora l'equip de govern progressista que hi governava des del 2015, o **Oriol Cisteró**, que va ser escollit portaveu nacional del sindicat el 1994 i que actualment és president d'ERC a Sant Cugat.

Tot i que durant els primers anys de creació del BEI va compartir una gran afinitat amb els plantejaments de les JERC i una bona part de la direcció i responsables nacionals i territorials de les joventuts republicanes estaven afiliats al sindicat (és el cas de David Minoves, que estava afiliat al BEI quan va ser secretari general de les JERC), mai no hi va haver vincles orgànics.

A la galàxia municipal 'cupaire'

Entre els estudiants de les darreres generacions que van formar part del BEI, una bona part estaven encara a l'institut i van participar en la creació de la CEPC. Aquests militants van viure un context molt diferent del que hi havia a principis dels anys noranta i molts d'ells formaven part de les generacions que apostaven per una pràctica més assembleària, per una ruptura amb el sistema i que tenien com a eixos de lluita l'independentisme i l'anticapitalisme. Entre aquesta generació, hi ha noms que aleshores van ser molt actius en la coordinació dels nuclis de secundària i que posteriorment han tingut responsabilitats a la CUP, com els vallencs **Gerard Nogués** i **Tais Bastida**, el figuerenc **Pau Arbat** o els olotins **Josep Arnaiz** i **Ricard Torné**. També de Figueres és l'actual diputada cupaire **Natàlia Sánchez**, que va militar al BEI a escala local quan anava a l'institut.

L'independentisme dels Comuns

Menys nombrós va ser el grup de militants actius del BEI que ha acabat sota sigles polítiques que no formen part de la galàxia independentista. L'actual segon tinent d'alcaldia de Barcelona, **Jaume Asens**, n'és un dels casos més rellevants. Aquest advocat, que forma part de Barcelona en Comú, havia sigut molt actiu al nucli del BEI de Dret de la UB.

Periodisme: del 'dircom' de Puigdemont al cap d'informatius de TV3

Professionals de totes les branques van ser actius dins del BEI, però el periodisme és un ofici amb molta projecció pública, i és per això que, entre les cares més conegudes que van passar pel sindicat, n'hi ha força que treballen en diaris i altres mitjans de comunicació. Al nucli de Periodisme de la UAB hi havia un dels promotors del BEI, **Pere Martí**, que figura a l'acta fundacional del sindicat i que va ser molt actiu en les converses que van concloure amb la fusió entre el BEI, acabat de néixer a la UAB, i la CUI de la UB i de la UPC. Pere Martí va ser cap de comunicació del president Carles Puigdemont i actualment treballa a 'Vilaweb'. Pel nucli de la Facultat de Comunicació de l'Autònoma també hi van passar altres futurs periodistes com **Eduard Voltas** (conseller delegat de 'Time Out', va ser secretari de Cultura amb el segon tripartit) o **David Bassa** (director d'informatius de TV3, va ser president del Grup de Periodistes Ramon Barnils i autor de diversos llibres sobre l'independentisme), Agnès Rotger (que ha treballat en revistes com 'Descobrir' o 'Sàpiens'), **Àlex Romaguera** (de la 'Directa'), **Marc Roma** i **Oriol Cortacans** (tots dos de la productora Bat a Bat).

De la Facultat de Filologia de la UB també en van sortir periodistes com **Albert Balanzà** ('L'Independent de Gràcia') o **David Miró** (subdirector del diari 'Ara'). Al BEI també s'hi van implicar dos germans vinculats a la comunicació: el periodista **Enric Borràs**, que actualment treballa a l'"Ara Balears" i que va estudiar Història a la UAB i periodisme a la UPF, i el fotoperiodista **Jordi Borràs**, que va ser actiu al BEI de secundària del barri de Gràcia de Barcelona. Molts d'ells van ser promotors i continuen formant part del Grup de Periodistes Ramon Barnils, que al principi va tenir vincles orgànics amb l'ACP.

Els politòlegs que han relatat el procés

Un altre gremi amb projecció mediàtica és el dels politòlegs. I alguns dels que van passar pel BEI han assolit un paper rellevant a l'hora d'acompanyar amb context i anàlisi el procés independentista. Un d'ells és **Roger Buch**, que va estudiar a Polítiques de la UAB i va ser de les primeres generacions del BEI. Buch és autor d'un dels llibres de referència per conèixer el moviment sobiranista: 'L'Esquerra Independentista avui' (Columna, 2007). De les darreres generacions que van participar en el BEI i que van ser protagonistes de la creació de la CEPC hi ha els també politòlegs **Jordi Muñoz** i **Albert Noguera**; tots dos van ser actius al de la UPF. I, des d'una perspectiva més social, la sociòloga **Iolanda Fresnillo**, experta en cooperació, desenvolupament i deute, també va formar part del BEI quan estudiava a la UB.

Advocacia compromesa

Un nucli especialment actiu i nombrós del BEI va ser el de Dret de la UB, d'on n'han sortit diverses fornades d'advocats que entenen l'ofici des d'un vessant compromès, sobretot des de l'àmbit penal,

però també alguns de laboralistes. És el cas del ja esmentat Jaume Asens (ha portat des de la defensa dels 'okupes' del Cinema Princesa fins a l'acusació del 'cas Millet' o del 'cas Hotel del Palau'), **Jordi Busquets** (va portar l'acusació del 'cas Josep Maria Isanta' i és col·laborador d'Alerta Solidària), **Jordi Muntanyà** (de l'associació Atenes - Juristes pels Drets Civils), **Carles Perdiguero** (president de la Comissió de Drets Humans del Col·legi de l'Advocacia de Tarragona i acusació popular del 'cas Inipro' de Tarragona), **Mireia Garcia** i **Jaume Cortés** (advocats del Col·lectiu Ronda especialistes en salut i treball) i **Jordi Juan Monreal** (advocat laboralista també de Ronda). A més, en aquest nucli tan actiu del BEI de Dret també hi va participar **Jun Sánchez**, que va ser acusat de formar part de Terra Lliure, però que va ser absolt després de passar 11 mesos a la presó. Sánchez va exercir d'advocat a Barcelona durant diversos anys.

El llegat illenc: de la presidenta del Govern a MÉS

Al llarg dels anys noranta, el BEI va aconseguir una gran centralitat i capacitat de mobilització a la Universitat de les Illes Balears i als instituts de Mallorca. Abans de la creació del BEI a la UIB, però, alguns illencs que estudiaven en universitats de Barcelona ja es van fer del sindicat. És el cas de l'actual presidenta del Govern balear, **Francina Armengol**, quan estudiava Farmàcia a la UB, tot i que no hi va ser gaire activa. Qui sí que hi van tenir un paper més actiu són **Pep Castells**, que en va ser portaveu el 1992 i actualment és diputat del Parlament balear per Més per Menorca, i l'empresari **Biel Huguet**, secretari del BEI amb l'equip de **Pep Castells** i que ha estat president de l'Entesa per Mallorca.

Va ser precisament Huguet un dels que van promoure la creació del BEI a Mallorca. I la iniciativa va fructificar. Així que a les actuals formacions polítiques sobiranistes illenques i en algunes de les entitats més potents hi ha persones destacades que van passar per les files del sindicat d'estudiants. És el cas de regidors com **Llorenç Carrió** (Més per Mallorca a Palma), **Joan Llodrà** (ERC a Manacor) o **Agustí Yern** (Gent per Formentera). També hi ha antics estudiants que van passar per les files del sindicat i que ocupen llocs rellevants al Govern balear, com **Joan Carrió** o **Miquel Gallardo**. Més enllà de la política, pel BEI de Mallorca hi van passar persones com **Amadeu Corbera** (actual president del Grup Ornitològic Balear), **Francesc M. Ramis** (del sindicat STEI) o els periodistes **Francesca Marí** i **Antoni Trobat** (que va militar al BEI a secundària i a la universitat ja va ser de la CEPC).